

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars secunda, hoc est:
Solida, ad discendam & exercendam, ex evangeliis tam
dominicalibus quam festivalibus Christi & sui-ipsius
notitiam, informatio**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126164](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126164)

Exegesis.

DE Jonathane legimus, quod cum paululum de melle gustasset, illuminati sunt oculi ejus, 1. Sam. 14. v. 27. Contra Tobia senioris oculi diutius liniti sunt de felle piscis, donec pellicula egrederetur de oculis ejus. Tob. 11. v. 13.

Hic mysterium quoddam subesse videtur. Deus enim pronus est, ad benefaciendum nobis, ideoque lætatur, Jer. 32. v. 41. Quod si vero id non agnoscamus, defatigatur misereri, Jer. 15. v. 6. & facit opus suum alio modo, Esa. 28. v. 21. h. e. varias immitit castigationes, & aperit iisdem oculos, ut videamus mirabilia in lege ejus, Psal. 119. v. 18.

Hac posteriori ratione adduxit Regium in præfenti Evangelio, qui sponte sua accedere cum noluit

Ad *notitiam nostri* pervenimus, si spectemus:

1. *Puerum febricitantem.* Ardente enim febrille decubuit, ut vocula *πυρετός* indicat, hujus vehementia adeo maceratus & consumtus fuit, ut præsentissima mors ob oculos versaretur: cum à patre relinqueretur, animam agebat, ut nulla humana spes superesse videretur, propterea dicit Regius ad Christum: Domine, descende, priusquam moriatur filius meus.

Sicut igitur alias Medici scribunt, quod nullus morbus sit frequentior febrile, & quod vix ullus morbus obtingere possit, cui non adhærescat febris:

Hinc proba te, mi Christiane! annon & ipse spiritualiter febrile labores, 1. Petr. 4. v. 12. *& frigus incredulitatis & caritatis concurrant, & vehementes paroxysmos causentur?* Matth. 24. v. 12.

Utique ejusmodi febricitantes inter nos occurrunt, qui æque, si non periculosus laborant, ac Regii filius in præfeto Evangelio, potissimum propterea, quia id agnoscere nolunt, sed imaginantur sibi esse sanos esse, & ita spernunt consilium Dei adversus semetipsos, Luc. 7. v. 30.

1 Nonnulli laborant *Febri erraticæ*, quæ nullum certum tempus observat, hi illi sunt, qui odio & invidentiâ infecti, proximi felicitati invident. Sicut Palæstini Isaac invidabant, quia Deus centuplum ei benedixerat, Gen. 26. v. 15.

Vitium hoc maxime familiare est, sed intervalla sua habet & nunquam hominem magis infestat, quam quando videt, proximo bene esse: tum facies immutatur, cor palpitatur, & omnis lætitiâ evanescit: Hinc præfci invidiam in forma macilentæ mulieris depinxerunt, cum hac inscriptione:

In videndo consumor.

Hæc gravis afflictio est, quam homo sibi ipsi conciliat, dum forte sua non contentus est, & tamen hoc ipso nihil potest adipisci, Jac. 4. v. 2. sed potius salute æterna excidit, Gal. 5. v. 20. 21.

Alii laborant

2. *Febri quotidiana.* Hi sunt comessatores, & Bacchi fratres, qui cum divite epulone quotidie splendide epulantur, Luc. 16. v. 19. dicentes: Venite, sumamus vinum, & impleamus sicera: & erit sicut hodie, sic & cras, & multo amplius, Esa. 56. v. ult. Id adeo tritum hodie est, ut si quis alteri honorem exhibere velit, cratera eum excipiat evacuanda, aut sanitatis pocula propinet, quibus sanitas magis profligatur, quam confirmatur, juxta illud Ovveni:

Vera salus sanis, nullam potare salutem,
Non est in pota vera salute salus.

Ve-

Verum, ut experientia probat, ejusmodi homines perdunt *rationem*. Vinum enim & multum auferunt cor, Hof. 4. v. 11. Profligant *sanitatem*. Cuius? cui gemitus? cui rixæ? Prov. 23. v. 18. seqq. *Honorem & existimationem*. Luxuriosa enim res vinum, & facit irrisorem, Prov. 20. v. 1. *Vitiam*, propter crapulam enim multi obierunt, Sir. 37. v. ult. *Æternam salutem*, ebriofum enim regnum Dei non hereditabunt, 1. Cor. 6. v. 10.

3. *Febris tertiana*. Hi illi sunt, qui ad tempus credunt, & per biduum aut triduum se devotos simulant: sed non continent. Verum præter opinionem paroxysmo peccatorum rursus infestantur, & in pristina peccata prolabantur. Hunc enim morem habet diabolus, ut si quem semel casibus suis irretiverit, non dimittat, sed ex uno peccato in aliud trahat, donec præcipitet in æstum æternum, ubi ignis & ligna multa, Esa. 30. v. ult.

Ideo principiis hic obstandum est, ne diabolo in minimis morem geramus, sed contra insidias ejusdem devota oratione nos muniamus, precantes cum Davide: *Docemefacere voluntatem tuam*, Psal. 143. v. 10.

4. *Febris quartana*: Hæc maxime periculosa & Medicorum scandalum est.

Hac depinguntur superbi, quæ omnes fideles admonitiones susque deque habent, & in viis suis perseverant, ponentes os suum in cælo, Psal. 73. 10.

Quemadmodum enim, qui quartana laborant, se convaluisse putant, quia tantum interstitium habent: sed in spe sua decipiuntur quando denuo invaduntur: Sic & superbi plerumque magna affectant, & putant, se turrim exstructuros esse usque ad

cælum, Gen. 11. v. 4. sed si digitulo attingat eos Deus, fateri coguntur cum Davide: *Profecto universa vanitas, omnis homo vivens*, Psal. 39. 6.

5. *Febris continua*. Hæc avaritia est, quæ hominem adeo sollicitat ut nec per noctem mente requiescat, Eccl. 2. v. 23. Alia quidem peccata interdum cessant: at avaritia nunquam desinit. Et quemadmodum febricitantes continua siti laborant, quæ non restingui potest, sed, quo plus sunt potæ, plus sitiuntur aquæ: Pari modo cum avaris res sese habet, ut satiari nequeant: sed semper clamant, *affer, affer*, Prov. 30. v. 15.

6. *Febris hæctica* nonnulli laborant. Hac intelligitur concupiscentia, ut Paulo vocatur, 1. Thess. 4. v. 5. Quemadmodum enim Hæctica ossa exsiccat, & humorem naturalem consumit, ut tandem homo spiritum suum emittere cogatur: Sic concupiscentia prava, scortatio & adulterium, est velut ignis, usque ad perditionem devorans, Job. 31. v. 12. Sir. 19. v. 3.

Hic examines velim te, ad has sex species spiritualium febrium, quas modo recensuimus, & facile deprehendes, quod non omnino ab iis immunis sis, sed una vel altera labores.

Sicut igitur febris corporalis malus morbus est, & qui ea infectus est, quærit media, quibus sanitatem recuperet: sic periculum majus est in iis, qui spiritualibus febribus urgentur. Illa corpus tantum affligit: hæc vero animam & corpus in gehennam præcipitat, 2. Tess. 1. v. 8. Ideo multo magis de mediis cogitemus, quibus ex periculo instante liberemur. Optimum remedium est, ut ad Christum nos recipiamus, qui febricitantem hunc morti vicinum vel verbulo restituit. Idem adhuc hodie corporaliter & spiritualiter præstare potest, est enim

Ccc Do-

Dominus Deus sanator noster, Exod. 15. v. ult. qui omnes infirmitates nostras sanare valet, Psal. 103. v. 3. Beati omnes, qui confidunt in eo, Psal. 2. v. ult.

II. *Regulum fluctuantem.* Licet enim multa de Christo audierat, ideoque firmiori fide Christum amplecti debuisset: attamen multum vacillat, & infirmitatem suam satis eo indicat, quod Christo non modo tempus præscribit, quando venire debeat, nempe propediem, priusquam moreretur filius suus: quando mortuus esset, putabat, Dominum juvare amplius non posse: sed & locum definit, unice flagitans, ut Dominus secum descendat Capernaum, ubi æger decumbebat: hac enim fide præditus non erat, ut credidisset, Dominum etiam in absentia filium suum restituere posse, quod Centurio antehac crediderat, Matth. 8. 8.

Hac in parte Regius hic non parum deliquit. Deus enim non vult sibi præscribi modum & tempus juvandi, ideo in oratione Dominica precamur: Fiat voluntas tua. In benevola igitur voluntate ejus acquiescendum, ipse in tempore veniet, nec in æternum dabit afflictionem iusto Psal. 55. v. 23.

Hic probare, mi Christiane! annon & ipse quandoque cum Regio hoc in hoc peccaveris quod Deo tuo tempus & modum juvandi præscripseris?

Hoc sæpe ita fit, præsertim quando diutius perseverat afflictio, tum desperabundi ingemiscimus: Domine, usque quo, Ps. 55.

Sed hic causæ considerandæ sunt, ob quas Deus cum afflictionibus ita instet, & precationem nostram ad placitum non exaudiat.

Sæpe fit, ut infans cum lacrymis cultrum à parentibus flagitet, quem tamen ut nocivum ei parentes non largiuntur: Sic nos

quoque id sæpe petimus, quod magis incommodo quam emolumento nobis foret: ideoque non inique ferre debemus, si non semper, prout petimus, exaudiamur, ipse enim pater noster est, & novit quibus indigeamus, Matth. 6. v. 32.

Moses Deo gratissimus erat, nec tamen Palæstinam ingredi ei licebat, sicut in votis habebat, sed in monte Nebo moriendum ei erat, Deut. 24. v. 5.

David vir erat ad cor Domini, nec tamen reconvalescentiam filii, quem cum Bathseba genuerat, impetrare poterat, 2. Sam. 2. v. 16. 18.

Paulus quotidie orabat, ut angelus Satanæ, qui eum colaphizabat, discederet à se: Verum responsum ferebat: Sufficit tibi gratia mea, 2. Cor. 12. v. 9.

Hinc Augustinus ait: *Unum ex duobus indubitanter sperare possumus, aut dabit, quod petimus, aut quod noverit, esse melius.*

Quando igitur oras, noli Deo præscribere tempus & modum juvandi, velut Regius hic: sed totum te ei relinque, veniens veniet, & non tardabit, Hab. 2. 3.

III. *Familiam obviantem.* Servienim & famuli hujus Reguli, non modo Domino suo obviam procedunt, & nuncium afferunt: quod filius plene restitutus sit: sed & posteaquam ab herò suo intellexerunt, quanta potentia Christus polleat, & quam miraculose filium suum restituerit, omnes in eum credunt, justificantur & salvantur. Ideo inquit Evangelista: Credidit ipse, & domus ejus tota.

Hoc egregium speculum est, in quo, cum patres & matres familias: tum & servi & ancillæ, quid se deceat, conspiciere possunt. Heri & heræ quidem, ut famulatio bono exemplo præcant, in pietate & honestate:

state: Unde pater-familias cum Sole, mater-familias cum Luna, liberi vero & servientes cum stellis conferuntur. Velut autem Sol ex hac causa tam corusca luce à creatore suo ornatus est, ut Luna & stellæ ab eolumen suum mutuentur, & sic mundo utiliter serviant: Sic & patres-familias imprimis decebit, bonis exemplis familiæ præ-lucere, quo speciem boni ab illis capere, & justitiam & iudicium facere possint, Gē. 18.

Famulitia vero servi & ancillæ propterea, quo fideles sint in vocatione sua, non ad o-culum servientes, quasi hominibus placen-tes, Eph. 6. v. 6.

Hic utraq; pars examen instituere, & se-ipsam probare potest, an officio suo satisfac-erint, & nihil neglexerint eorum, quæ ad de-cores & commodum œconomia requiruntur, non dubito, quin hac in parte defectus occur-rant?

1. *Ex parte Dominorum.* Qui ita erga fa-mulitia se gerere debent, quo illi ansam ha-beant, amore & obsequio eosdem prose-quendi. Non lædas servum in veritate ope-rantem, neque mercenarium, dantem ani-mam suam, Sir. 7. v. 22. Sic Centurio Caper-naiticus fidelis servi sui curam gessit, & Chri-stum ipsum, ut eundem curaret, sollicitavit, Matth. 8. 6. Hoc nomen eorum requirit. Propterea enim patres-familias vocantur, ut affectu vere paterno erga domesticos se-se exhibeant: Sicut Naëman procul dubio erga famulitium suum sese gessit, ideo di-cunt ad ipsum, cum tergiversaretur in Jor-dane ad mandatum Elifæi lavare sese. Pater, & si rem grandem tibi dixisset Propheta, certe facere debueras: quanto magis, quia nunc dixit tibi: Lavare, & mundaberis. 2. Reg. 5. v. 13.

Imprimis vero, quod disciplinam attinet,

nihil negligere, sed ante omnia operam da-re debent, ut veram pietatem cordibus im-plantent. Hoc caput rei est, Princeps enim, qui libenter audit verba mendacii, omnes ministros habet impios, Prov. 29. v. 12.

Sed quam parum id passim observetur, exempla pro dolor! testantur. Inveniun-tur enim ejusmodi patres- & matres-fami-lias, qui famulitio & toti adeo familiæ nil ni-si scandala præbent, dum neglecto cultu di-vino & precibus, rixis & altercationibus, maledictis & imprecationibus rem familia-rem turbant, & sic malis exemplis iisdem præeunt. Quomodo hi consistent, quando coram tribunali Christi de quolibet verbo otioso rationem reddere debent? Matth. 12. v. 36. Væ mundo scandalis! Qui scanda-lizaverit unum de pusillis istis, expedit ei, ut suspendatur mola asinaria de collo ejus, & demergatur in profundum maris. Matt. 18. v. 6. 7.

2. *Ex parte famulorum.* Pro fidelitate e-nim & officiis, quæ Dominis & domina-bus exhibere debeant, sibi ipsis obsequun-tur, objurgati, toti in fermento jacent, ut heros alloquio non dignentur, vel contra-dicunt, Tit. 2. v. 9. licet in culpa sint, ut Ha-gar, Gen. 16. v. 4. 5. Vel defraudent, ut Ge-hasi, 2. Reg. 5. v. 22. vel calumniis eos one-rant, ut Ziba, 2. Sam. 16. v. 30. vel plane dis-cedunt, ubi maxime eorum opera indigent, ut Onesimus, Philem. v. 18. Hoc grave peccatum est. Ideo proba famulitia hæc & id generis alia cavere, & super pauca fide-les esse debent, quæ ipsis Dominus concre-didit, & constituentur aliquando super mul-ta, Matth. 25. v. 21. Quoniam unusquisque, quodcumque fecerit bonum, recipiet à Do-mino, sive servus sit, sive liber. Ephes. 6. v. 7.